

G. Mitrović, L. Bakić*

ČASOPIS SIGURNOST (1959. – 2024.) – 65 GODINA KONTINUIRANOG IZLAŽENJA

UDK 331.45(051 sigurnost“1953/2023“)
PRIMLJENO: 3.7.2024.
PRIHVAĆENO: 6.9.2024.

Ovo djelo je dano na korištenje pod Creative Commons Attribution 4.0 International License

SAŽETAK: Znanstveno-stručni časopis *Sigurnost* najstariji je i jedini časopis u Hrvatskoj, ali i na prostoru jugozapadne i jugoistočne Europe, koji se bavi temama zaštite na radu, zaštite od požara, sigurnosti u prometu, zaštite okoline i medicine rada. U tisku je od 1959. godine te se ove godine obilježava 65. obljetnica kontinuiranog izlaženja ovog časopisa. Tim se povodom u ovom radu daje povijesni pregled područja zaštite i sigurnosti na radu; opisuje se put koji je časopis morao prijeći od svojeg osnutka do danas, kada je postao međunarodno vidljiv u multidisciplinarnoj bibliografskoj i citatnoj bazi podataka Scopus te se donosi analiza citiranosti radova kao mjerilo znanstvene produktivnosti autora i statusa časopisa u međunarodnoj znanstvenoj zajednici. Radovi časopisa *Sigurnost* podvrgnuti su dvostrukoj recenziji – neizostavnom postupku u procesu selekcije rukopisa kojim se osigurava kvaliteta i relevantnost sadržaja. Veliki značaj ovog časopisa za znanstvenu zajednicu jest u činjenici da je cjelovitim tekstovima radova omogućen besplatan i slobodan pristup putem portala znanstvenih časopisa Republike Hrvatske – Hrčak, u koji je časopis *Sigurnost* uključen 1. ožujka 2006. godine: vol. 47, 2005., br. 1.

Ključne riječi: časopis *Sigurnost*, obljetnica, zaštita na radu, analiza citiranosti radova

UVOD

Ove, 2024. godine obilježava se 65 godina kontinuiranog izlaženja časopisa *Sigurnost* koji je tijekom dugogodišnjeg razdoblja postojanja postao istaknuti časopis posvećen promicanju sigurnosti u radnoj i životnoj okolini. Tijekom šest i pol desetljeća časopis *Sigurnost* postao je sinonim za kvalitetu, pouzdanost i inovaciju u svojem području te predstavlja važnu kariku u procesu stvaranja, dijeljenja i primjene znanja o zaštiti na radu, zaštiti od požara, sigurnosti u prometu te zaštiti okoline i medicini rada. Pridonio je promicanju humane namjere da se smanji broj ozljeda među radnicima te da se osigura potrebna razina zaštite na radu. Time je također pomogao u spre-

čavanju nepotrebnih šteta i odšteta koje uvijek predstavljaju rizik za poslodavca, što je pridonijelo donošenju zakonske i podzakonske regulative u području sigurnosti u radnom i životnom okruženju. Najstariji je i jedini znanstveno-stručni časopis ove tematike u Hrvatskoj, a može se reći i na prostoru jugozapadne i jugoistočne Europe. Time su postavljeni visoki standardi u području multidisciplinarnog pristupa sigurnosti.

Jedan od ključnih stupova reputacije časopisa *Sigurnost* stroga je metodologija recenzije kojoj su podvrgnuti svi znanstveni radovi koji se objavljuju u časopisu. Dvostruka recenzija osigurava visoku kvalitetu i relevantnost sadržaja.

Misija širenja znanja o sigurnosti u radnoj i životnoj okolini podržana je i od strane izdavača koji omogućuje slobodan i besplatan pristup cjelovitim tekstovima radova svim zainteresiranim stručnjacima, znanstvenicima i široj javnosti.

*Goranka Mitrović, dipl. ing., dipl. bibl., (gmitrovic@nsk.hr), Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 10000 Zagreb, Hrvatska, Lea Bakić, mag. educ. philol. croat., mag. bib., univ. bacc. archeol., (lbakic@iarh.hr), Institut za arheologiju, 10000 Zagreb, Hrvatska.

Otvoren pristup danas je temelj vizije inkluzivnosti i širenja utjecaja u borbi za sigurnije radno okruženje.

I u budućnosti će časopis *Sigurnost* nastaviti sa svojom misijom u „izgradnji smisla za sigurnost pri radu“, kako je u zadnjem broju prve godine izlaženja časopisa davne 1959. godine u Uvodnoj riječi napisao „Redakcioni odbor“ (*Sigurnost u pogonu*, 1, 1959., 4, 83) prateći trendove, istražujući nove ideje i pružajući smjernice za izgradnju sigurnijeg i zdravijeg okoliša za sve.

POVIJEST PODRUČJA ZAŠTITE NA RADU

Zaštita na radu, na što i sam naziv upućuje, predstavlja skup pravila, mjera i protokola koji se primjenjuju u poslovnom okruženju ne bi li se osigurali sigurni i zdravi radni uvjeti za svakog zaposlenika (*Zaštita na radu*, 2024.). Cilj zaštite na radu je „sustavno unaprjeđivanje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika i osoba na radu, sprječavanje ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi s radom prema Zakonu o zaštiti na radu (2018.). Riječ je o multidisciplinarnoj znanosti koja se izgrađuje interdisciplinarnim pristupom, odnosno uzajamnim djelovanjem i suradnjom stručnjaka više znanstvenih disciplina (*Učur*, 2013.). Ona obuhvaća niz aktivnosti, od procjene rizika i identifikacije opasnosti na radnom mjestu, preko educiranja zaposlenika o mjerama sigurnosti, do operacionalizacije tehničkih i organizacijskih mjera s ciljem smanjenja, odnosno potpune eliminacije rizika. Postupno su tijekom prošlosti sigurnost i zaštita na radu postajale sve važnije sastavnice svakog proizvodnog sustava te danas čine njegov neodvojivi dio. Zaštita na radu danas je temelj rada svakog ozbiljnog poduzeća i legalnog načina proizvodnje.

Problemi i posljedice štetnog djelovanja različitih tvari i radnih okolina za zdravlje ljudi poznati su još od starovjekovnih naroda koji su takva stanja često pripisivali odluci viših sila i bogova. Prvi javnozdravstveni problemi povezani sa sigurnošću radnika javili su se u 18. stoljeću za vrijeme industrijske revolucije. Bilo je to vrijeme kada je velik broj ljudi, uključujući i djecu, obavljao teške fizičke poslove u proizvodnjama velikih

razmjera te vrijeme kada su magla i dim prekrili velike industrijske gradove. Nehigijenski i nehumani uvjeti rada, epidemije raznih bolesti, rukovanje štetnim kemikalijama i opasnim strojevima odnijeli su brojne ljudske živote (*Zhang*, 2023.). Stoga je pod pritiskom prvih radničkih udruženja koja su tražila bolje uvjete rada 1833. godine u Velikoj Britaniji donesen prvi učinkoviti tvornički zakon povezan sa zaštitom na radu, *Factory Act*, s posebnim težištem na zaštitu zdravlja žena i djece (*Nardinelli*, 1980.). Godine 1919. osnovana je Međunarodna organizacija rada (ILO) sa svrhom da međunarodnim sporazumima uspostavi bolje uvjete rada i minimalne standarde temeljnih radnih prava te se od tada u mnogim drugim zemljama formiraju institucije, tijela i inicijative koje aktivno sudjeluju u promicanju zaštite zdravlja i sigurnosti na radu (*Božiković, Boban, Vuković*, 2022.).

U Hrvatskoj je s obzirom na zakašnjelu industrijalizaciju svijest o važnosti sigurnog radnog okruženja došla tek krajem 19. stoljeća kada se otvaraju prve ambulante i odjeli povezani sa zdravstvenim osiguranjem, higijenom rada i zaštitom zdravlja radnika. Godine 1893. otvara se *Kraljevski zemaljski zavod za proizvodnju animalnog cjepiva proti boginjam*. S godinama je mijenjao svoj naziv¹, a od 1994. poznat je kao Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ) (*HZJZ*, 2024.). Prvi zakon koji je regulirao ovo područje bio je Zakon o zaštiti na radu iz 1960. godine. Njime su postavljeni temelji zaštite na radu u tadašnjoj Jugoslaviji.

Zalaganjem Andrije Štampara u Zagrebu se 1926. godine osniva Škola narodnog zdravlja sa zadatkom da putem tečajeva, predavanja i izdavanjem čitanki o zdravlju pruži edukaciju i zdravstveno prosvjećivanje naroda. Ova važna ustanova javnog zdravstva u Hrvatskoj kasnije je preimenovana u Školu narodnog zdravlja »Andrija Štampar« te je postala sastavnim dijelom zagrebačkog Medicinskog fakulteta (*Škola narodnog zdravlja »Andrija Štampar«*, 2024.). Godine

¹1907. Kraljevski zemaljski bakteriološki higijenski zavod; 1912. Kraljevski zemaljski bakteriološki zavod; 1923. Epidemiološki zavod; 1926. Higijenski zavod; 1926. Higijenski zavod sa Školom narodnog zdravlja; 1930. Higijenski zavod u Zagrebu; 1939. Odsjek za higijensku službu; 1942. Zdravstveni zavod; 1946. Higijenski zavod; 1951. Centralni higijenski zavod; 1961. Republički zavod za zaštitu zdravlja; 1970. Zavod za zaštitu zdravlja SR Hrvatske.

1947. Štampar osniva i Institut za higijenu rada, s kasnijim nazivom Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada.

Dvije godine od početka rada HZJZ-a, 1996., nastaje Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu (HZZZSR) koji u sklopu pregovora o pristupanju RH Europskoj uniji 2009. prerasta u multidisciplinarnu ustanovu na nacionalnoj razini s ciljem stvaranja zdravih radnih uvjeta, usklađivanja zahtjeva radnih mjesta i radnih sposobnosti radnika, pružanja potpore i pomoći državnim tijelima i institucijama te izobrazbe i informiranja svih sudionika u sustavu zaštite zdravlja i sigurnosti na radu. Stupanjem na snagu Zakona o zdravstvenoj zaštiti i odlukom Vlade RH, HZJZ preuzima sve poslove HZZZSR-a te od 1. siječnja 2019. nastavlja s radom pod imenom Služba za medicinu rada HZJZ-a (*HZZZSR, 2024.*).

U kategoriju javne sigurnosti i zaštite osim zaštite na radu ubrajaju se i zaštita od požara, sigurnost u prometu i zaštita okoliša. Svaki od ovih djelokruga ima svoje mjere, postupke i propise usmjerene na zaštitu sigurnosti, zdravlja i dobrobiti pojedinca, zajednice i, napose, cijelog ekosustava.

OSNIVANJE ČASOPISA, PROMJENA IMENA, UREDNICI, IZDAVAČI

Sigurnost: časopis za sigurnost u radnoj i životnoj okolini (u daljnjem tekstu: Časopis) počeo je izlaziti 1959. godine, a pokrenulo ga je *Društvo kemičara-tehnologa NRH*. Razlog pokretanja Časopisa bio je „...da se u širokim masama radnika, a posebno u tehničkom osoblju, probudi misao za nastojanjem za potpunu sigurnost na radu, a naročito, da im se dade potrebno znanje za izgradnju te sigurnosti. Na tom poslu treba da se skupe sve sile u zainteresiranim društvenim organizacijama, organima vlasti te u znanstvenim i stručnim ustanovama.“, što je između ostaloga istaknuto u Uvodnoj riječi Društva kemičara-tehnologa Hrvatske, u prvom broju, na prvoj stranici novog časopisa tadašnjeg naziva *Sigurnost u pogonu*. Počeo je izlaziti kao stručna publikacija, a prvi urednici bili su ing. Ivan Malčić i Miroslav J. Pintar. U prvoj godini izlaženja objavljena su četiri broja časopisa. Već sljedeće godine, 1960.,

u impresumu prvog broja navedeno je da Časopis izlazi svaka dva mjeseca kada je publicirano šest brojeva, što se nastavilo do 1965. godine. Od 1966. do 1972. godine časopis je izlazio mjesečno, a od 1972. godine izlazi četiri puta godišnje, što je praksa koja se održala do danas.

Godine 1962. Časopis postaje glasilo Zavoda za zaštitu pri radu NRH i dio njegove izdavačke djelatnosti na području sigurnosti pri radu. U narednom razdoblju od god. 4 (1962.) do god. 7 (1965.) urednik je Stevo Vujaković. Sljedećih godina urednici Časopisa bili su: od god. 8 (1966.): Marijan Logar; od god. 14 (1972.): Antonija Ivić; od god. 28 (1986.): Tinka Katić; god. 29, br. 3 (1987.): Željko Jakšić; god. 29, br. 4 (1987.): Dinko Stary; od god. 30 (1988.): Marina Marinović-Rajković; vol. 32, br. 4 (1990.): Lidija Švigel; od vol. 33 (1991.): Nenad Kacian; vol. 35, br. 1-2 (1993.): Krunoslav Rakoš; od vol. 35, br. 3/4 (1993.): Krešimir Telebec; od vol. 37, br. 2 (1995.) - vol. 38, br. 2 (1996.): Ljubica Dunaj Mutak; vol. 38, br. 3 (1996.): Krešimir Telebec; od vol. 57, br. 3 (2015.): Željko Sven Bukovski.

Od godine 14 (1972.) Časopis mijenja naslov u *Sigurnost*, s podnaslovom: *stručno naučni časopis: zaštita pri radu, zaštita od požara, sigurnost u prometu*. Godine 19 (1977.) podnaslov se mijenja u: *znanstveno-stručni časopis: zaštita pri radu, zaštita od požara, zaštita čovjekove okoline= industrial safety, fire protection, environmental protection*; od godine 24 (1982.) do godine 32 (1990.) podnaslov glasi: *znanstveno-stručni časopis: zaštita pri radu, zaštita od požara, zaštita radne i životne okoline, sigurnost u prometu = industrial safety, fire protection, environmental protection, traffic safety*. Od 1990. godine Časopis ima današnji naslov: *Sigurnost: časopis za sigurnost u radnoj i životnoj okolini = Safety: journal for the safety in the work organisation and living environment*.

Od osnutka do danas, zbog različitih društvenih promjena, mijenjali su se i izdavači Časopisa. Nakon što je 1962. godine Časopis preuzeo Zavod za zaštitu pri radu NRH, od listopada 1970. do 1980. godine, izdavač je bio Institut za sigurnost. Od 1981. do broja 2; 1983. godine izdavač je Zavod za nakladničku djelatnost iz sigurnosti na radu (ZANS), a od broja 3 u 1983. godini izdavač postaje Viša tehnička škola za sigurnost na

radu koja 1998. godine mijenja naziv u Zavod za istraživanje i razvoj sigurnosti (ZIRS). Od vol. 61, br. 1 (2024.) izdavač je Hrvatska udruga tehničkih ispitivača dok je suizdavač Zavod za istraživanje i razvoj sigurnosti. Mjesto izlaza od osnutka je Zagreb (Katalog NSK).²

Od god. 1 (1959.) do god. 2. (1960.) Časopis izlazi samostalno i kao prilog časopisa Kemija u industriji.

ISSN³ Časopisa je 0350—6886, a od godine 2005. Časopis je dostupan i online s ISSN-om 1848-6347. Časopis ima i DOI broj: DOI: <https://doi.org/10.31306/s>, koji je dobio 2017. godine. DOI je trajna poveznica na cjeloviti digitalni objekt ili na podatak o njemu. U nakladništvu i knjižničarstvu DOI se koristi za identifikaciju svih vrsta građe – knjiga, časopisa, zbornika s konferencija i dr., ali ne zamjenjuje ni jedan drugi identifikator (ISSN, ISBN⁴, ISMN⁵ itd.); (NSK, Hrvatski ured za DOI⁶).

VIDLJIVOST ČASOPISA

Vidljivost Časopisa znanstveno-stručnoj zajednici kojoj je namijenjen postignuta je zastupljenošću u značajnim sekundarnim disciplinarnim bazama podataka. Prema pregledu trenutno dostupnih baza podataka hrvatskoj znanstvenoj i akademskoj zajednici (2024. godina), Časopis je uključen u baze podataka kao što su *Engineering Database*, *Environmental Science Database* i *East Europe*, *Central Europe Database* s platforme baza podataka *ProQuest*. Uz to, Časopis je indeksiran u drugim disciplinarnim izvorima na platformi EBSCO, gdje su zastupljeni pojedini radovi koji tematski odgovaraju određenoj bazi podataka.

Najveću međunarodnu vidljivost zainteresiranoj populaciji Časopis je postigao zastupljenošću u multidisciplinarnoj bibliografskoj i citatnoj bazi podataka Scopus. Radovi Časopisa indeksirani su u Scopusu od vol. 51, izdanje iz 2009. godine.

²Preuzeto iz impresuma pojedinih brojeva Časopisa.

³ISSN (*International Standard Serial Number* = Međunarodni standardni broj serijske publikacije).

⁴ISBN (*International Standard Book Number* = Međunarodni standardni knjižni broj).

⁵ISMN (*International Standard Music Number* = Međunarodni standardni broj notne građe).

⁶DOI (*Digital Object Identifier* = Digitalni identifikator objekta).

Svoju vidljivost Časopis je posebno povećao i osiguravanjem pristupa cjelovitim tekstovima objavljenih radova dostupnih putem *Portala znanstvenih časopisa Republike Hrvatske – Hrčak* (<https://hrcak.srce.hr/sigurnost>) od vol. 47 (2005.), br. 1. Časopis je u Hrčak uključen 1. ožujka 2006. godine, a do srpnja 2024. godine u Hrčku je objavljeno 77 brojeva.

Prema UDK⁷ klasifikaciji, Časopis je svrstan u oznaku UDK: 614.8 koja obuhvaća sljedeća polja: nesreće, rizici, opasnosti, prevencija nesreća, osobna zaštita i sigurnost, što je dio područja UDK: 614 (javno zdravstvo i higijena, prevencija nesreća).

Pravo korištenja objavljeno je na stranicama Časopisa na portalu Hrčak. Sigurnost je časopis najviše razine otvorenog pristupa. Sadržaj Časopisa u cijelosti je besplatno dostupan. Korisnici smiju čitati, preuzimati, kopirati, distribuirati, tiskati, pretraživati ili stavljati poveznice na materijal ne mijenjati, preoblikovati ili prerađivati materijal sve dok citiraju izvornik na odgovarajući način u skladu s licencijom Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY). Autor(i) zadržavaju autorsko pravo i pravo na objavljivanje bez ograničenja. CC BY (Creative Commons Attribution) najotvoreniji je oblik licencije u skladu s definicijom Creative Commons. Prikladan je za neprofitne organizacije koje pružaju alate za dijeljenje i upotrebu kreativnih radova i istraživanja. Licencija CC BY preporuča se za maksimalno širenje i upotrebu licenciranih materijala. Svi sadržaji u *Sigurnosti* dostupni su pod licencijom CC BY, što znači da korisnici imaju pravo korištenja i prerađivanja materijala pod uvjetom navođenja pune referencije izvora. CC BY je prikladna licencija za javno financirana istraživanja; maksimizira potencijal za gospodarske i znanstvene utjecaje i štiti prava autora. Časopis od autora ne naplaćuje troškove zaprimanja ni objavljivanja radova (APC). Svi objavljeni radovi dani su na korištenje pod licencijom *Creative Commons Imenovanje 4.0 međunarodna*. Godišnja pretplata na tiskani oblik časopisa iznosi 53,09 € + PDV (5%). Cijena pojedinog primjerka iznosi 15,93 € + PDV (5%).

⁷UDK = Univerzalna decimalna klasifikacija.

Ukupna posjećenost časopisa *Sigurnost* na portalu Hrčak od 7. ožujka 2007., kada su se počeli pratiti statistički pokazatelji na portalu Hrčak (<http://hrcak.srce.hr>), do kraja lipnja 2024. godine iznosila je 2.474.411. To svrstava časopis na 41. mjesto među svim aktivnim časopisima uključenima u portal Hrčak kojih je u lipnju 2024. godine bilo 412. Prema broju posjećenosti radova, kojih je u promatranom razdoblju bilo 1.603.283, časopis *Sigurnost* zauzima 30. mjesto među aktivnim časopisima.

Područja pokrivenosti časopisa *Sigurnost* na portalu Hrčak su: psihologija, pravo, javno zdravstvo, zdravstvena zaštita i tehničke znanosti.

Prema znanstvenim područjima časopis *Sigurnost* u području tehničkih znanosti, gdje su zastupljena 64 aktivna časopisa, zauzima visoko 6. mjesto po ukupnom broju posjećenosti dok se po posjećenosti radova nalazi na 5. mjestu. U području biomedicine i zdravstva, koje obuhvaća javno zdravstvo i zdravstvenu zaštitu s ukupno 108 aktivnih časopisa uključenih u Hrčak, časopis *Sigurnost* je na 14. mjestu po ukupnoj posjećenosti, a po posjećenosti radova je na 10. mjestu. U sklopu društvenih znanosti, od ukupno 150 aktivnih časopisa, *Sigurnost* se nalazi na 14. poziciji po ukupnom broju posjećenosti te na 10. mjestu po posjećenosti radova.

Podaci o ukupnoj posjećenosti i preuzimanjima radova časopisa *Sigurnost* na portalu Hrčak svrstavaju ga na visoko mjesto prema znanstvenim područjima koja pokriva, što ukazuje na njegov značaj i zanimljivost tema koje obuhvaća.

Prema portalu Hrčak statistike obuhvaćaju otvaranja web stranica časopisa, sveščića, članka (bibliografskog zapisa) te radova u punom tekstu (PDF). Suma tih brojeva daje ukupnu posjećenost Časopisa. Iz navedenih statističkih pokazatelja dostupnih na portalu Hrčak može se zaključiti da se radovi objavljeni u časopisu *Sigurnost* redovito pregledavaju i preuzimaju. Teme koje časopis obrađuje su, osim znanstvenicima koji objavljuju radove u časopisima indeksiranim u citatnim indeksima, značajne i širem krugu zainteresiranih čitatelja. Ti čitatelji možda rjeđe objavljuju radove ili svoje radove objavljuju u časopisima koji nisu pokriveni citatnim indeksima pa njihovo eventualno citiranje radova iz časopisa *Sigurnost* nije vidljivo.

Analiza citiranosti

Procjena kvalitete znanstvene produktivnosti znanstvenika kao i znanstveno-stručnih časopisa danas se često provodi kvantitativnim vrednovanjem njihove kvalitete koja se u većini slučajeva prikazuje bibliometrijskim parametrima, tj. citatnim analizama. Prema podacima o broju znanstvenih radova, broju dobivenih citata, zastupljenim autorima mjeri se znanstvena produktivnost i odjek pojedinaca, a također i status časopisa u međunarodnoj znanstvenoj zajednici. Citatnim analizama moguće je ustanoviti vodeće znanstvenike i publikacije u pojedinim znanstvenim područjima te ih vrednovati brojem i vrstom dobivenih citata. Citiranost radova objavljenih u časopisu *Sigurnost* te h-indeks, iako časopis nije indeksiran u Thomson Reutersovim (od 2016. Clarivate Analytics) citatnim indeksima, moguće je provjeriti pretražujući po naslovu časopisa preko Cited References (*WoS from All databases i All Collections*) koja daje podatak o citiranosti i onih radova koji nisu indeksirani u WoS-ovim bazama, a citirali su ih autori koji su svoje radove objavili u časopisima koji su zastupljeni u Clarivate Analyticsovom citatnim indeksima (*Mitrović, Romić, 2018*).

Pretraživanje citata koje su dobili radovi objavljeni u časopisu *Sigurnost* od kada je počeo izlaziti, provedeno je 1. srpnja 2024. godine. Pretraživanje časopisa provodilo se po naslovu časopisa (*Sigurnost*). Na taj način utvrđeno je da je ukupan broj citiranih radova, njih 128, dobilo ukupno 205 citata. Prosječan broj citata po članku prema WoS -u je 1,6. Prema broju citata koje su dobili najcitiraniji radovi, može se izračunati h-indeks, broj koji je E. Hirsch u svojem radu 2005. godine opisao kao pokazatelj znanstvenog odjeka istraživača (*Hirsch, 2005.*). H-indeks nastoji objediniti kvantitativni doprinos znanstvene djelatnosti prikazan brojem objavljenih radova i kvalitativni odjek prikazan brojem citata koji je dobio određeni objavljeni rad. Ovaj indikator može se koristiti kao mjera kvalitete rada znanstvenika, kao i grupe znanstvenika instituta, sveučilišta, zemlje, a također i časopisa. H-indeks nalazi se u citatnoj kolekciji WoSCC u sklopu podataka o citiranosti (Citation Report) koji nudi statističke podatke o broju publiciranih radova indeksiranih u citatnim indeksima WoSCC te broju dobivenih citata. H-indeks časopisa *Sigurnost* u promatranom razdo-

blju izračunat je iz Cited References (*WoS from All databases*) te je iznosio 5. H-indeks 5 znači da je pet radova citirano najmanje pet puta, a svi su ostali radovi citirani 5 i manje puta. Najcitiraniji rad je rad iz 2015. godine autora S. Opponga *Risk chain process model: Linking risk perception to occupational accidents*. Od 2018. godine dobio je 12 citata i to od autora koji su objavljivali radove u stranim časopisima. Raspon citiranih referenci časopisa Sigurnost je od 1975. do 2022. godine.

Časopis Sigurnost indeksiran je u citatnoj bazi Scopus od 2009. godine. U razdoblju od 2009. do srpnja 2024. godine Scopus je indeksirao ukupno 687 kategoriziranih radova i priloga časopisa *Sigurnost (Scopus, 2024.)*. U vrijeme pretraživanja zadnji je indeksiran broj 1., vol. 66/24. Prema analizi za razdoblje od 1992. te od 2009. do 2024. godine indeksirano je ukupno 687 dokumenata. Scopus ne indeksira časopis od korica do korica, već kategorizirane radove i pojedine priloge.

U srpnju 2024. godine, od ukupno 687 dokumenata časopisa Sigurnost citirano je 165 radova koji su ukupno primili 341 citat, od čega je 260 citata bez samocitata. Časopis ima h-indeks 6. Najcitiraniji rad je rad ukrajinskih autora iz 2020. godine *Investigation of the effect of carbon monoxide on people in case of fire in a building* koji je citiran 15 puta. Prosječan broj citata po članku prema Scopus citatnoj bazi je 2,02, što predstavlja znatno povećanje u odnosu na prethodno istraživanje iz 2017. godine kada je prosječni broj citata po radu bio 0,15 (*Mitrović, Romić, 2018.*). Analizom broja citata tijekom godina primjećuje se značajan porast citiranosti, kako novijih radova tako i onih objavljenih prije 2017. godine, od 2017. nadalje.

Značajnom porastu citiranosti, a time i čitanosti Časopisa svakako je pridonijela dostupnost radova u cjelovitom tekstu, kao i njihova vidljivost u citatnoj bazi podataka Scopus.

ZAKLJUČAK

Časopis *Sigurnost* neprekidno izlazi od 1959. godine (od 1959. do 1972. pod naslovom *Sigurnost u pogonu*), obuhvaćajući tematska polja za-

štite na radu, zaštite od požara, sigurnosti u prometu, zaštite okoliša i medicine rada. Najstariji je znanstveno-stručni časopis ove tematike u Hrvatskoj, a može se reći i na prostoru jugozapadne i jugoistočne Europe. Izlazi četiri puta godišnje. Časopis, osim radova hrvatskih autora, objavljuje i radove stranih autora te radove na hrvatskom ili engleskom jeziku, dok sažetke objavljuje na oba jezika.

Iako je časopis *Sigurnost* u javnosti dostupan već više od šest desetljeća, tijekom godina nije izgubio na značaju za široki krug znanstveno-stručne populacije kojoj je namijenjen. Njegova kontinuirana popularnost i visok broj citata u svojem području ukazuju na relevantnost i kvalitetu objavljenih radova. Kroz multidisciplinarni pristup i međunarodnu vidljivost, časopis uspijeva zadovoljiti potrebe istraživača i stručnjaka iz različitih područja, pridonoseći razvoju i unapređenju znanja područja koja pokriva. Zahvaljujući dostupnosti preko portala Hrčak i indeksiranju u bazama podataka, a naročito citatnom indeksu Scopus, Sigurnost osigurava globalnu dostupnost svojih sadržaja, čime nastavlja imati ključnu ulogu u informiranju i edukaciji profesionalaca diljem svijeta.

LITERATURA

Božiković, N., Boban, H., Vuković, M.: Struktura i utemeljenje Međunarodne organizacije rada, *Mostariensia*, 26, 2022., 1, 739-755.

Hirsch, J. E.: An index to quantify an individual's scientific research output. U: *Proc Natl Acad Sci USA*, 102, 2005., 46, 16569-16572. Dostupno na: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1283832/>. Pristupljeno: 1.7.2024.

Hrčak, Sigurnost: časopis za sigurnost u radnoj i životnoj okolini. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/sigurnost>, pristupljeno: 30.6.2024.

HZJZ, dostupno na: <https://www.hzjz.hr/zavod/>, pristupljeno: 30.6.2024.

HZZZSR, dostupno na: <https://www.hzzzsr.hr/index.php/o-nama/>, pristupljeno: 30.6.2024.

Časopis Sigurnost, Nacionalna i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Katalog. Dostupno na: <https://katalog.nsk.hr/>, pristupljeno: 1.7.2024.

Mitrović, G., Romić, K.: Bibliometrijska analiza časopisa „Sigurnost“ od 2005. do 2015. godine, *Sigurnost*, 60, 2018., 1, 25-35. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/291977>, pristupljeno: 1.7.2024.

Nardinelli, C.: Child Labor and the Factory Acts, *The Journal of Economic History*, 40, 1980., 4, 739-755.

NSK, Hrvatski ured za DOI. Dostupno na: <https://nsk.hr/nakladnici/hrvatski-ured-za-doi/>, pristupljeno: 1.7.2024.

Redakcioni odbor: Uvodna riječ, *Sigurnost u pogonu*, 1, 1959., 4, 83.

Scopus, 2017. dostupno na: <https://www.scopus.com/>, pristupljeno 1.7.2024.

Škola narodnog zdravlja »Andrija Štampar«, dostupno na: <https://enciklopedija.hr/clanak/sko->

la-narodnog-zdravlja-andrija-stampar, pristupljeno 30.6.2024.

Učur, M. Đ.: Promišljanje prava zaštite na radu kao samostalne pravne discipline, *Zbornik Veleučilišta u Rijeci*, 1, 2013., 1, 197-208.

Zakon o zaštiti na radu, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/167/Zakon-o-za%C5%A1titi-na-radu>, pristupljeno 30.6.2024.

Zaštita na radu, dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/zastita-na-radu>, pristupljeno 30.6.2024.

Zhang, X.: Occupational Health and Environment: Historical Review, Practical Considerations, and the Idea of "One Health". U: *Proceedings of the 2023 2nd International Conference on Public Culture and Social Services (PCSS 2023)*, Atlantis Press, 68-76, 2023.

**JOURNAL SAFETY (1959 – 2024) –
65 YEARS OF CONTINUOUS PUBLISHING**

SUMMARY: The scientific and professional journal "Sigurnost" is the oldest and only journal in Croatia, as well as in Southwestern and Southeastern Europe, dedicated to topics of occupational safety, fire protection, traffic safety, environmental protection and occupational medicine. It has been in print since 1959, and this year marks the 65th anniversary of its continuous publication. On this occasion, this paper provides a historical overview of the field of protection and safety at work; it describes the journey the journal has taken from its inception to the present day, when it has become internationally visible in the multidisciplinary bibliographic and citation database Scopus, and offers an analysis of citation rates of papers as a measure of the scientific productivity of authors and the journal's status in the international scientific community. Papers published in the journal "Sigurnost" undergo a double-blind peer review – an essential procedure in the manuscript selection process that ensures the quality and relevance of the content. The significant importance of this journal to the scientific community lies in the fact that the full texts of the papers are in open access through the Portal of Scientific Journals of the Republic of Croatia – Hrčak, where the journal "Sigurnost" has been included since March 1, 2006, starting from vol. 47 (2005), no. 1.

Key words: journal "Sigurnost", anniversary, occupational safety, citation analysis

*Professional paper
Received: 2024-07-03
Accepted: 2024-09-06*